

Оператори фондового ринку під час вибору чергового об'єкта інвестування обов'язково враховують чинники, які відокремлені від аналізу фінансового стану. До них відносяться:

- інвестиційна привабливість галузі та регіону, до яких належить підприємство;
- рівень системи менеджменту;
- характер власності, репутація власників та їх взаємовідносини з владою;
- інноваційний рівень і рівень модернізації виробництва на підприємстві.

Метод розрахунку ринкової вартості пакета акцій об'єкта інвестування дає можливість швидко реагувати на зміни на фондовому ринку і, як правило, використовується для „пілотного” аналізу невеликих підприємств. Слід зауважити, що під час конкретних проектів враховуються конкретні цілі інвестора.

Вищеподаний приклад визначення інвестиційної привабливості підприємства не слід вважати оптимальним, проте його застосування дозволяє фінансовим посередникам оперативного приймати рішення і, відповідно, здійснювати свої функції на ринку цінних паперів.

1. Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз: Навч. посібник. К., 2000. 2. Комаринський Я., Яремчук І. Фінансово-інвестиційний аналіз. К., 1996. 3. Лист Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 01.07.99 р. Про розвиток торговців цінними паперами в Україні. Документація ЗАТ „ІК”Галицькі інвестиції”. 4. Положення про інвестиційні фонди та інвестиційні компанії // Галицькі контракти. 1998. №33–34. С. 88–92. 5. Управление инвестициями: В 2-х т. / В.В.Шеремет, В.М.Павлюченко, В.Д.Шапири и др. М., 1998.

УДК 331

ЗНАЧЕННЯ УДОСКОНАЛЕННЯ НОРМУВАННЯ ПРАЦІ В УМОВАХ СТАНОВЛЕННЯ РИНКУ

З.М. Холод, О.В.Господарчук

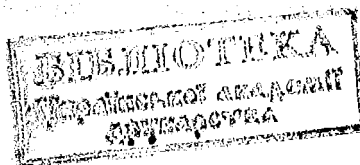
Розглядаються система управління якістю норм і фактори впливу на неї.

In given clause the concept of system of operation for quality norms and factors of influence for norms.

При проведенні ринкових реформ у різних галузях економіки необхідні докорінні зміни, але всі ринкові перетворення будуть успішними лише за умови таких змін у ключовій виробничій ланці. Важливою складовою механізму господарювання на виробничому рівні було й залишається нормування праці. Традиційно нормування виступало основою організації праці, найефективнішим інструментом скорочення трудових затрат і розподілу доходів, важливим елементом системи регулювання заробітної плати. Проте головним завданням нормування праці в ринковій економіці є активний вплив на потенційні можливості та результати діяльності підприємств з метою досягнення взаємопов'язаних економічних і соціальних цілей: росту виробництва й реалізації конкурентоспроможних товарів і послуг. Таким чином, норми праці – це важіль для отримання прибутку і вирішення комплексу соціальних завдань, для сприяння посиленню матеріальної зацікавленості робітників у використанні технічно обґрунтованих норм.

І тут немаловажне значення має управління якістю норм праці. Якість норм праці – це сукупність властивостей норм, що забезпечують виконання функцій відповідно до їх призначення. Система управління якістю норм праці передбачає логічну послідовність і зміст дій щодо забезпечення оптимальної і рівної напруженості норм затрат праці, критерієм якої є час, необхідний для виконання робіт у певних організаційно-технічних умовах. Однією з основних ланок процесу управління є аналіз якості норм, тобто кількісна характеристика діючих норм, визначення відмінностей у напруженості окремих норм і в середньому в усій їх сукупності, виявлення і вивчення факторів впливу на якість норм праці тощо.

Проведений на Львівській державній книжковій фабриці „Атлас” аналіз норм праці дозволив виділити основні економічні фактори, що впливають на їх якість. Зовнішні – тарифна система (динамічність тарифної системи, диференціація тарифних ставок, побудова системи тарифікації праці) і ріст середньої заробітної плати; внутрішні – форми і системи заробітної

плати, методи преміювання (показники й умови преміювання, коло робітників, що преміюються, період преміювання).

Наступним кроком аналізу було вивчення рівня напруженості норм (K_n), який виражається відношенням необхідного часу до його норм. Оскільки відношення часу необхідного до фактично затраченого є показником індивідуальної продуктивності праці робітника (K_i), а відношення норми часу до фактичного є величиною виконання норм ($K_{\text{вн}}$), то рівень напруженості норм складає

$$K_n = \frac{K_i}{K_{\text{вн}}}.$$

Якість норм характеризується їх рівнонапруженістю. Такі норми базуються на нормальному витрачанні трудової енергії і нормальній інтенсивності праці. Умова рівнонапруженості норм може бути досягнута при оптимальному рівні їх напруженості.

При аналізі якості норм доцільно звернути увагу і на їх прогресивність, стабільність, динамічність, точність, об'єктивність, обгрунтованість. Прогресивність норм означає орієнтацію на використання досягнень і перспектив розвитку науки і техніки, знань і вмінь, навиків передових робітників, їх досвіду та кваліфікації. Стабільність норм – період, упродовж якого вони не змінюють своєї величини. Динамічність визначає кількість необхідних змін норм протягом даного періоду. Об'єктивність означає, що час для виконання одних і тих же робіт при рівних організаційно-технічних умовах повинен бути однаковим для всіх виконавців. Точність норм показує помилку, що була допущена при розрахунку норм.

Аналіз діючих норм на фабриці свідчить про те, що тут ряд норм недостатньо обгрунтовані. Так, при виконанні норм на 150% і вище ступінь напруженості їх становить 61,1%, у той час як виконання норм на 130–150% відбувається при напруженості останніх 65,8%. При виконанні норм часу і виробітку на 100–130% середній коефіцієнт напруженості норм складає 81,1%. Варіаційний розмах (при максимальному виконанні норм на 155%, при мінімальному на 75%) досягає 80%. Проводився і розрахунок середньоквадратичного відхилення виконання норм по підрозділах підприємства (див. таблицю). Середня величина варіації відхилень по підприємству

$$G = \frac{\sqrt{13194}}{132} = 0,87.$$

У результаті аналізу виявлено: в офсетному цеху явно недостатній рівень напруженості норм відносно середнього рівня по підприємству (+1,28-0,87=+0,41); у палітурному – напруженість норм надто висока (-14,77+0,87=-13,9); у ремонтно-механічному цеху та на дільниці культурно-побутових товарів (КПТ) вона знаходиться в межах допустимої (статистично допустиме відхилення перевищує показники абсолютного відхилення).

Таким чином, усе це свідчить про потребу переглянути діючі на підприємстві норми й розробити основні напрямки удосконалення нормування праці. Адже нові економічні умови вимагають відродження організації нормування праці, оскільки для більшості підприємств сьогодні першочерговим завданням є пошук власної „ніші” в ринковому середовищі, закріплення й розширення своїх позицій. А вирішення цих завдань можливе за умов випуску якісної й дешевої продукції, а отже, потребує підвищення продуктивності праці, зниження трудомісткості, праці. Отже, без якісних норм трудових витрат неможливо забезпечити довготривалу конкурентоспроможність підприємства та його прибутковість.

Безумовно, нестабільне економічне середовище, в якому перебувають нині підприємства, спад виробництва, погіршення ринкової кон'юнктури, відсутність реструктуризації виробництва гальмують максимальне використання резервів виробництва на основі підвищення якості нормування й розширення його сфери. Проте навіть за таких умов чинні норми трудових витрат мають повноцінно виконувати функції міри праці, бути складовою організації її оплати, основою налагодження організації виробництва та планування.

Аналіз діючих норм виробітку ЛДКФ „Атлас”

Виробничі підрозділи	Чисельність робітників, чол.	Середній рівень використання норм, %	Відхилення норм від середнього рівня по підприємству	Складові формули статистично-допустимого відхилення норм				ΔP_c	Відхилення за рахунок неадекватності норм, m	Середньоквадратичне відхилення за рахунок напруженості норм	
				$\sqrt{n}$	$1 - \frac{n}{N}$	$\sqrt{1 - \frac{n}{N}}$	$\frac{50}{\sqrt{n}}$			m^2	$m^2 n$
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Дільниця набору	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Цех офсетного друку	62	115,1	+6,3	7,9	0,53	0,73	6,33	+ - 5,02	+1,28	1,6	102
Палітурний цех	60	88,8	-20,0	7,7	0,545	0,74	6,49	+ - 5,23	-14,77	218,2	13092
Ремонтно-механічний цех	3	123,3	+23,3	1,7	0,977	0,99	29,41	+ - 31,7	—	—	—
Дільниця КПТ	7	108,0	-0,8	2,6	0,947	0,97	19,23	+ - 20,29	—	—	—
Транспортна група	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Разом по підприємству	N= 132	Pc= 108,8	—	—	—	—	—	—	—	—	13194

Отож, навіть ті підприємства, що вже знайшли своє місце на ринку і стабілізували виробництво, мають визначити однією з головних ланок стратегії розвитку підвищення конкурентоспроможності продукції, формування ефективної системи використання трудового потенціалу, нормування і підвищення якості норм. Використання прогресивних норм забезпечить зниження трудомісткості продукції, можливість реалізувати систему матеріальної зацікавленості робітника в результатах роботи, а отже, підвищення якості і конкурентоспроможності продукції на ринку.

УДК 334.72+331.101.3

МОТИВАЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА

В.В. Шляхетко

Розглядаються модель мотиваційного механізму, його складові частини й основні фактори, що впливають на процес формування.

The model of motivation of the gear, its constituent and major factors are esteemed, which one influence process of formation

Перехід економіки України до нових соціально-економічних відносин ставить перед численними господарськими суб'єктами й відповідними державними органами управління багато нових завдань, що мають єдину основу – стрімкий розвиток матеріального виробництва при ефективному використанні всіх видів ресурсів.

Серед усіх галузей народного господарства поліграфія посідає значне місце, оскільки є синтезом виробництва і культури. Завдяки поліграфічним технологіям широкі верстви населення прилучаються до надбань науки і культури, забезпечуються конституційні права та інтереси громадян.

Держава, оцінивши масштаби і місце інформаційної, у тому числі видавничо-поліграфічної, сфери у суспільному процесі, намагається допомогти їй зайняти належне місце, вивести на нові шляхи розвитку та удосконалення. Цій справі мають прислужитися постійні зусилля уряду, його законодавчі ініціативи, практичні підходи, спрямовані на підтримку й координацію програм щодо залучення інвестицій, впровадження нових технологій, розвитку інформаційної інфраструктури в регіонах та областях.

Це викликано вимогами часу, гострою ситуацією, що складається в інформаційно-поліграфічному секторі України. Спад, який переживає видавничо-поліграфічна галузь, пояснюється не тільки загальноекономічною кризою, а й багатьма факторами, пов'язаними з ігноруванням специфіки цієї важливої сфери економіки і культури з боку деяких владних структур. Даються взнаки технічна відсталість поліграфічного виробництва, нерозвиненість вітчизняної сировинної бази, недосконалість податкового і митного законодавства. Окрім того, триває залежність від імпорту.

Виготовлення окремих видів поліграфічної продукції стає економічно неефективним, а значить неконкурентоспроможним. Це пов'язано насамперед з низькими темпами технічного переозброєння, неіснуванням вітчизняного виробництва високоякісного паперу, фарб, поліграфічного обладнання, а також з таким негативом, як високі кредитні ставки, відсутність обігових коштів.

Позитивним моментом є тенденція до збільшення кількості господарських суб'єктів. Нині в поліграфії налічується 2000 підприємств різних форм власності, у т.ч. 21 відсоток державної, 56,6 – колективної, 21,8 – приватної. Це свідчить про те, що галузь усе впевненіше входить у ринок, уже діє досить сильне конкурентне середовище.

Численні приватні і колективні поліграфічні підприємства та фірми, які здебільшого оснащені сучасною технікою, успішно конкурують, точніше домінують на ринку пакувальної, рекламної, бланкової й іншої комерційної продукції. Вони помітно підняли рівень поліграфічного виконання друкованої продукції.